

Bring it to life

Dr. ir. P.M. Murre. oktober 2024.

In zijn boek 'The craft of Christian teaching' onderscheid John van Dyk verschillende manieren waarop het begrip 'Christian teaching' wordt ingevuld (2000, p. 19v). Eén van die manieren is dat er veel nadruk ligt op het doen van dienstverlenende projecten in de omgeving van de school. Het boek dat ik hier bespreek, *Bring it to life*, gaat over dit 'service-learning'. De ondertitel luidt: *Christian Education and the Transformative Power of Service-Learning*. Ik geef eerst een impressie van de inhoud van dit boek en daarna noem ik enkele dingen die mij opvielen.

De inhoudsopgave vermeldt een inleiding gevolgd door zeven hoofdstukken, over respectievelijk het definiëren van Service-Learning (SL), het inbedden van SL, het richting geven aan SL, het ontwerpen van SL, het ondersteunen van SL, het toetsen van SL en bronnen om te gebruiken bij SL. Het boek is ingebed in de Amerikaanse context en 'beoogt een routekaart te zijn voor mensen in christelijk onderwijs om de transformerende kracht van SL' in te kunnen zetten (p. 11). We vinden diverse uitgebreide lijsten in het boek voor degenen die aan de slag willen, en na ieder hoofdstuk staan er discussievragen en suggesties over wat je zou kunnen doen.

Volgens de auteurs brengt SL het schoolse curriculum tot leven door daadwerkelijke verbinding met de omgeving (vandaar de titel van het boek). Leren zoals dat in klassen op school zelf gestalte krijgt, kan als veel zinvoller ervaren worden door in de omgeving van de school samen te gaan werken met andere instellingen, bedrijven, personen en dergelijke. Dat is meer dan hier en daar wat buiten de schooldeur doen zonder link met het leerplan, meer dan alleen 'actief leren', meer dan een eenmalig iets. Het gaat om een echt partnerschap met een wederzijdse win-win, waarbij leerlingen echte relaties aangaan met degenen buiten de school en waarbij het leren van leerlingen bevorderd wordt, evenals hun motivatie en bekwaamheid om anderen te dienen. SL vraagt dus nogal wat.

SL bestaat als term sinds 1964 en wordt ook gehanteerd binnen sommige seculiere scholen in de VS. Er is onderzoek aan gedaan. Daaruit blijkt dat zowel de leerresultaten van leerlingen als hun betrokkenheid op de maatschappij toenemen, hun overtuigingen en waarden zich ontwikkelen, en hun leiderschap, geestelijke en persoonlijke ontwikkeling gestimuleerd worden (p. 28v).

De auteurs gebruiken in hun werk met scholen vier kernconcepten om een onderscheidend christelijk perspectief aan te brengen, namelijk *Christ-likeness*, *Responsive Service*, *Worldview Development* en *God's eternal purpose*. We moeten Jezus' voorbeeld navolgen en zo groeien in *Christ-likeness*. Ze gaan daarbij in het hele boek uit van een leerling die gelooft. Het volgende citaat geeft dat aan en het is tegelijk een van de weinige keren dat te lezen is dat mogelijk niet alle leerlingen geloven: 'Uit deze Schriftteksten leiden we af dat service-learning studenten een krachtige mogelijkheid biedt om te reageren op het verlossende werk dat God in hun leven heeft gedaan en zo hun relatie met Hem te verdiepen. Zelfs studenten die nog niet tot geloof zijn gekomen, kunnen naar een diepere waardering van verlossing en de uitwerking ervan in het leven van een gelovige geleid worden door middel van *Responsive Service*' (p. 39). De nadruk ligt op wat de Bijbel heiliging noemt en het doen van goede werken als vrucht van het geloof (zoals bijvoorbeeld in de brief van Jacobus staat).

In het toewerken naar een integratie van het bestaande leerplan met SL buiten de school stellen de schrijvers voor om het te hebben over standaarden en leerdoelen en die te verbinden aan de christelijke missie van de school en wettelijke vereisten. Ze geven een

uitgebreid voorbeeld, met per standaard een aantal indicatoren. Dit is van belang aan het begin (waar moet je naar toe gaan werken?), bij de keuze van welk soort SL wanneer geschikt is en hoe dat vormgegeven kan worden (wat en hoe?), en bij het vaststellen in hoeverre SL ook daadwerkelijk bijgedragen heeft aan de ontwikkeling van de leerlingen op de verschillende gebieden (assessment). Allerlei tabellen en stappenplannen in diverse hoofdstukken kunnen een school (leraren, leidinggevendenden, partners buiten de school) helpen om geen belangrijke dingen te vergeten en SL tot een succes te maken. Regelmatig worden kleine casussen gebruikt om de lezer een gevoel te geven hoe SL er concreet uit kan zien.

Tot zover de weergave van het boek. Een paar opmerkingen.

1. SL vergt een flinke investering gedurende lange tijd. Dat kan afschrikken. Het boek is wel een aanmoediging om eens iets met de buitenwereld te doen. Zeker als dat tot nog toe nauwelijks gebeurt. In de definitie van dit boek is zo'n project geen SL. Maar het kan zeker dienstig zijn, bijvoorbeeld om onderdelen van het schoolse curriculum meer betekenisvol te maken voor leerlingen. Het leren wordt minder alleen cognitief en meer vormend. Zo'n SL-project concretiseert de tweede tafel van de Wet en het deel van de schoolmissie om leerlingen voor te bereiden op hun plaats als christelijke burger in de maatschappij.
2. Zoals al gesignaleerd door John van Dyk, zijn er meer manieren waarop het begrip 'Christian teaching' ingevuld kan worden. Daar voel ik zelf ook meer voor dan voor alles zetten op de kaart van SL, hoe indrukwekkend ook. SL is niet zo schaalbaar; het boek zet een hoge norm neer, maar de kans op niet halen is dan ook groot. Gewone docenten in gewone scholen met gewone leidinggevendenden zouden ook gewone lessen duidelijk(er) vanuit een christelijk perspectief moeten kunnen ontwerpen en geven. Zie voor zulke alternatieven bijvoorbeeld de lessen in basisschool, voortgezet onderwijs en hogeschool in *Venster op de hemel* (Mackay, 2014), de benadering van *Whatiflearning* en een concept als de didactische diamant (bv. Murre, 2019).
3. Leerlingen worden gezien als kinderen van God. Een positieve reviewer op Amazon sprak over een benadering 'waar leerlingen Gods partners worden in Zijn verlossingswerk'. Het aspect van volgen en dienen krijgt veel nadruk: 'Net zoals we weten dat we liefhebben omdat Hij ons eerst heeft liefgehad (1 Johannes 4:19), is dienen een reactie op wie Jezus is en wat Hij al voor ons heeft gedaan door zijn leven, dood en opstanding. Het is dus onze vreugde om tot de vrienden van onze Heer gerekend te worden - het tegenovergestelde van slaafse plichtsbetrachting - als we gehoorzaam zijn aan Zijn oproep om te dienen: "Jullie zijn mijn vrienden als jullie doen wat ik jullie opdraag" (Johannes 15:14).' (p. 37). Gebrokenheid wordt wel genoemd; de doorwerking van de zonde blijft impliciet. Omdat SL structureel reflectieve momenten en werkvormen inbouwt, is het wel mogelijk daar aandacht aan te besteden. Ik denk dat het mogelijk is om SL in te zetten zonder daarmee automatisch de theologische aannames te incorporeren. Het gegeven dat SL van origine uit de seculiere wereld komt, geeft aan dat SL binnen verschillende levensbeschouwingen gebruikt kan worden. (Zie voor meer over dit vraagstuk bijvoorbeeld Murre, 2019, p. 24v, en De Muynck en Kunz, 2021.)
4. Het is indrukwekkend om te zien hoeveel werk er is verricht door de auteurs en vele anderen. Ik waardeer zeer dat er onderzoek verricht is aan SL en dat er niet 'zomaar' iets beweerd wordt over een pedagogisch concept door mensen die erdoor gegrepen zijn. Dat laat onverlet dat mij bij het hoofdstuk over assessment het gevoel bekruipt dat het toch wel wat veel kan zijn dat op allerlei levels in kaart gebracht moet worden. Indicatoren kunnen ook een keurslijf worden, als geheel nogal overweldigend zijn, en een systeem heeft doorgaans de intrinsieke neiging om overheersend te worden.

Een boeiend boek, dat kan helpen om (opnieuw) na te denken over hoe onderwijs christelijk kan zijn.

De Muynck, B., & Kunz, B. (2021). *Gidsen. Een christelijke schoolpedagogiek*. Boekencentrum

Mackay, E. (Red.). (2014). *Een venster op de hemel*. De Banier.

Murre, P.M. (2019). *Meer door minder. Het geven van een vakles vanuit christelijk perspectief*. Driestar educatief.

Swaner, L.E., & Erdvig, R.C.S. (2018). *Bring it to life*. ACSI.

Van Dyk, J. (2000). *The craft of Christian teaching*. Dordt Press.